

ÖZÜRLÜLER VAKFI

2006 KONGRE RAPORU

Özürllüer Kongresi'nin Ardından

Özürllüer Vakfı'nın ilkinin 2003 yılında düzenlediği "Uluslararası Özürllüer Kongresi", bu yıl 5-7 Mayıs tarihlerinde İstanbul Lütfi Kırdar Kongre ve Sergi Sarayı'nda "Birlikte Yaşamak İçin Küresel ve Yerel Çözümler" adıyla "Özürllüer'06 Etkinlikleri" içinde düzenlendi. 4000'e yakın kişinin izlediği etkinlikler ve kongre birkaç aksaklık ve eksiklik dışında oldukça başarılı geçti. Bu başarı sadece Özürllüer Vakfı'nın başarısı değil, bu proje inanıp destek olan sponsorların, organizasyonu gerçekleştiren Flap Tour'un, Özürllüer Vakfı'nı yalnız bırakmayan diğer STK'ların ve en önemlisi Türkiye'deki tüm özürllülerin başarısıdır.

Kongrede 70'den fazla bilimsel bildiri sunuldu ve konuşmalar yapıldı. Konuşmacı olarak 80'den fazla bilim adamı, gazeteci, sanatçı, özürllü ve özürllü aileleri katıldı. Sunulan bildirimler ve yapılan konuşmalar, özürllülük ve özürllülerle ilgili çok fazla konuşulmamış konular da konuşuldu. Tıpçılar, sosyal hizmet uzmanları, gazeteciler, televizyoncular, sanatçılar, sosyologlar, siyasetçiler, ekonomistler, eğitimciler, sporla uğraşan bilim insanları, fizyoterapistler, psikologlar gibi farklı alanlardan insanlar çalışmalarını özürllülerle ve kamuoyu ile paylaştılar. Fuar alanında özürllülere yönelik çözümleri olan firmalar, STK'lar ve özel eğitim kurumları tanıtım stantları, sergiler açıp çeşitli etkinlikler gerçekleştirdiler. Atla terapi ve müzikle terapi uygulamaları yapıldı. Özürllülerin çalıştıkları Çankaya Belediyesi'nin uygulaması olan Çengel Kafe aynen kongre alanında kurularak insanlara gösterilmiştir. Bunun yanında, özürllülerin sağlıklı insanlarla bir arada bulunup yaşamlarını sürdürebilecekleri bir ev, sokak ve parkın nasıl olması gerektiği gösterilmiştir. Yapılan bu etkinlik diğer STK'lara da örnek teşkil etmiş onlara cesaret vermiştir.

Etkinliklerin şu açılardan hedefine ulaştığı söylenebilir;

1. Özürllülerle ilgili akademik çalışmalar yeterli düzeyde değildir. Bu kongre özürllülerle ilgili çalışma yapacak akademisyenlere çeşitli ufuklar açmıştır. Özürllülük konusu çok geniş bir konudur ve disiplinler arası çalışmaya en uygun alanlardan birisidir.
2. Özürllülük ve özürllüler konusu, piyasa diliyle konuşulacak olursa, çok fazla talebi/alıcısı ve arzı olmayan bir konudur. Buna rağmen, böylesine kapsamlı bir etkinliğin tamamen sponsorların desteği ile yapılabileceği gösterilmiştir.
3. Türkiye'de özürllülere yönelik ürünler üreten bir sektör henüz oluşmamıştır. Özürllülerin kullandığı araçların/eşyaların/malzemelerin neredeyse tamamı ithal

üründür. Etkinlik sürecinde sergi açan veya sergiyi gezmeye gelen firmalar bu eksikliği ve talebi görerek bu alanda yatırım yapma gerekliliğini anlamışlardır.

4. Türkiye’de bilimsel kongre düzenlemek, ya devlet kuruluşlarının ya da üniversitelerin yapabileceği/yapması gereken bir iş gibi algılanmaktadır. Bir sivil toplum kuruluşunun da bilimsel bir kongre düzenleyebileceği, bu alanda profesyonellerle ilişkilerini geliştirip güçlendirebileceği gösterilmiştir.
5. Özürlülere her oturumda ve her konuda kendilerini ifade etme, sorunlarını dile getirip tartışma ve çözüm bulma olanakları sağlanmıştır. Tartışma kültürü zayıf bir toplum için, tartışmaların nasıl yapılması gerektiği, sorunları anlatmaktan çok, çözümlerin neler olabileceği gösterilmiştir.
6. Özürlüler Vakfı’nın nasıl bir vakıf olduğunu merak edip soranlara, vakfı tanımaları için çok iyi bir ortam sağlanmıştır. Vakfın gelecek planları insanlara anlatılmıştır.
7. Özürlülerle ilgili resmi kuruluşların sivil toplum kuruluşlarının etkinliklerine karşı bir tavır içinde oldukları, yapılacak etkinliklerin sadece kendilerinin yapabileceği gibi bir hastalıklarının olduğu, STK’ları “tanıdıklarımız, tanımadıklarımız!”, “bizimkiler ve ötekiler!” veya “iyi STK, kötü STK!” gibi ayrımlara tabi tuttukları ortaya çıkmıştır. Bu durum özürlülerin siyasete nasıl alet edildiğinin de bir göstergesidir.
8. Etkinliklerden sonra çok yararlı işbirliği ve çözüm projeleri ortaya çıkmaya başlamıştır.
9. Bundan sonraki etkinliklerin daha kapsamlı olabilmesi için Özürlüler Vakfı’nın motivasyonunu arttırmıştır.

Kongrenin Özürlüler Vakfı açısından ortaya çıkardığı en önemli sonuç; “ne olursa olsun belirlenen hedeften vazgeçilmemesi”dir. Elbette belirlenen hedefe tam olarak ulaşmak her zaman mümkün olamayabiliyor. Önemli olan hedefinizin ne kadar büyük olduğu ve bu hedefin ne kadar yakınına düştüğünüzdür. Özürlüler Vakfı’nın özürlüleri örgütlemek, onları bir siyasi güç haline getirmek gibi ayakları yere basmayacak türde bir hayali yoktur. Sade, basit ama bir o kadar da zor bir hayali vardır: “bu ülkede özürlülerin de herkes gibi sıradan bir hayat sürebilmeleri ve herkesin birlikte yaşayabilmeyi becermesi”dir. Özürlüler’06 etkinlikleri özürlülerle ve Türkiye’nin aydınlık geleceği ile ilgili güzel hayalleri olanları umutlandırmıştır. Buna rağmen organizasyonun büyüklüğünü ilk başlarda tahayyül

edemeyenleri ise endişeye sevk etmiş, çeşitli engelleme çabalarına sürüklemiştir. Ancak etkinlikler ve kongre engellemelere rağmen amacına ulaşmıştır.

Özürllüer Vakfı, Türkiye’de özürllüelerin ciddiye alınmasını, özürllülerimize daha güzel yaşam koşulları sağlanması için etkinliklerde bulunmaya kararlıdır. Bu kararlılığın sonucu olarak organize edilen Özürllüer’06 etkinlikleri ve içinde yer alan kongre için hiçbir Sivil Toplum Kuruluşu, klasik bürokrasi hastalığından, protokol saplantısından kaynaklı bir tepkiyle “bize neden haber verilmedi, neden davetiye gönderilmedi, neden fikrimiz sorulmadı” gibi bahanenin arkasına saklanmışlardır. Her şeye rağmen, maddi koşullarımızı zorlayarak davetiye göndermeye çalıştık, kongre sürecinde de 1500’den fazla STK’nın internet sayfasında veya iletişim bilgilerinde yer alan e-posta adreslerine “gelin birlikte yapalım” içerikli bir davet gönderilmiştir. Artık günümüzde internet erişim olanaklarından ve nezaket kurallarından yararlanmakta fayda olduğunu düşünüyorum. En azından e-posta geldiğinde bir geri bildirim notu gönderilebilir. Maalesef 1500’ün üzerindeki STK’dan 50-60 tanesinden geri bildirim alınabilmiştir, dolayısıyla çok ucuza çözülebilecek bu sorunun daha pahalıya çözümlenmesi dayatılmıştır. Oysa harcanan bu paralar, özürllüer için daha anlamlı ve faydalı işler için harcanabilir. Devlet’in bile daha ileri gidip internet yazışmalarını, dilekçelerini, çağrılarını dikkate alması, maalesef STK’larda henüz yerleşmemiştir. Buna TÜSİAD gibi, İSO gibi büyük boyutlu organizasyonlar da dahildir. İşin kötü tarafı, davetiye ile gelen birçok STK yönetici veya temsilcilerinin, etkinliklere özürllü üyelerinin de katılımını sağlamak yerine bir başlarına geldikleri görülmüştür.

Özürllüerle ilgili birçok STK’da insanın havsalasını durduran bir takım bürokratik uygulamalarla da karşılaştık. Yazılan davet maili bir şekilde “yok yönetim kuruluna hitaben yazılmadı diye, yok imza atılmadı diye” ciddiye alınmamış, cevap verilmemiş veya geri çevrilmiştir. Burada umarız ki, “özürllüerle ilgili biz çalışma yaparız siz veya başkası yapmaz” anlayışı yatmıyordur. İşin üzücü yanı bu kuruluşların kendilerinde konuşma, eleştirme hakkını bulmaları olacaktır. Bu bir hastalık haline dönmüş gibi görünmektedir. Bir dernek yada vakfın yönetimine oturduktan sonra alabildiğine bürokrasi kurallarını işletmek olsa olsa çözümsüzlüğü özürllüer aleyhine katmerlendirmek olabilir. Gözlemimiz, devlet kuruluşlarının kendilerini STK gibi gördükleri, STK’ların ise devlet gibi gördükleri yönündedir. Umarız bu hastalık tedavi edilebilir.

Bu ülkeyle ilgili güzel düşünceleri, hayalleri, projeleri olan insanların, kuruluşların çok fazla STK olmasından, toplumun örgütlenmesinden korkmaması gerekir. Asıl tehlike örgütsüz toplumdur. Ancak, toplumsal örgütlülük, “devletin olanaklarından nasıl yararlanılır,

kişisel nüfuzumuzu nasıl güçlendiririz, oturduğumuz koltuğu nasıl muhafaza ederiz vb” tarzda hastalıklardan arınmadığı müddetçe de hiçbir anlamı olmayan, göstermelik ve güdümlü kalacaktır. Toplumun bireylerinde hesap sorma, denetleme, demokratik haklarından haberdar olup kullanma gibi özellikleri gelişmemişse ne devlet, ne de STK’lar katı, merkeziyetçi yapılarından kurtulamayacaklardır.

Eğer alanınız, mesleğiniz gereği herhangi bir sivil toplum kuruluşu yada meslek kuruluşuna (ki, onlar da aslında birer STK’dır) işiniz düşmüşse, herhangi bir bilgi almak istemişseniz ne demek istediğimi daha iyi anlayacaksınız; böyle bir durumda kalmayanlar için söyleyeyim, bu STK’lardan bilgi almak, deveyi hendekten atlatmaktan daha zor, hatta bazen imkansızdır. Oysa günümüzde devletin herhangi bir kuruluşundan bilgi almak için internetten bile bir dilekçe ile başvurmak ve en fazla 15 gün beklemek yeterlidir. Yukarıda da söylediğimiz gibi, günümüzde devlet STK gibi, STK’lar da devlet gibi davranmaktadır. Herhangi bir devlet kuruluşuna faks yada elektronik posta ile bir yazıyı gönderebilirken bir STK, defalarca sizden yazı yazmanızı isteyebilmekte, özel davetler, protokol uygulaması bekleyebilmektedir.

İşin bir başka boyutu da, sürekli olarak, “engelli, özürlü, sakat vs” kavramlarının neden farklı kullanıldığı, tek bir kavramın yada sadece herhangi birinin kullanılmadığı yönündedir. Bize göre kavramların hangisinin kullanıldığı yada neden ortak bir kavramın kullanılmadığı bir sorun değildir. Çünkü eğer böyle bir polemige girilecek olsa; sorunun sadece üç kelimeyle sınırlı olmadığı, en azından 15-20 kadar kavramın/kelimenin Türkçemizde bir şekilde kullanıldığı görülecektir. Bu nedenle biz, Vakıf olarak, bu türden tartışmaların tarafı olmadığımızı, bunun gerekli ve faydalı olmadığını da açıkça ilan etmek isteriz. Böyle bir konuda tartışmak yerine, bu enerjinin başka konular, sorunlar için harcanmasında fayda görmekteyiz.

Etkinliklere sponsor olma inceliğini gösteren tüm firmalara, basın-yayın kuruluşlarına, STK’lara, organizasyonu gerçekleştiren Flap Tour ve çalışanlarına, özel eğitim kuruluşlarına ve bilimsel çalışmalarını bildiri olarak sunan bilim insanlarına/konuşmacılara ve tüm katılımcılara Özürlüler Vakfı adına teşekkür ediyorum.